

Téma: **SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak: *2012. december*

Dátum: *2013. január 31.*

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú szerződés teljesítésére készült

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
MEGHOZOTT INTÉZKEDÉSEK	2
A HULLADÉKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI RENDELETEI	2
<i>Intézkedés</i>	2
<i>Fogadtatás és hatások</i>	2
<i>SWOT elemzés</i>	3
KORMÁNYRENDELET A VIZEK HASZNOSÍTÁSÁNAK ÉS VÉDELMEINEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAIRÓL	5
<i>Intézkedés</i>	5
<i>Fogadtatás és hatások</i>	5
<i>SWOT elemzés</i>	6
A NATURA 2000 KORM. RENDELET MÓDOSÍTÁSA	6
<i>Intézkedés</i>	6
<i>Fogadtatás és hatások</i>	6
<i>SWOT elemzés</i>	7
VESZÉLYES ANYAGOK ELEKTRONIKUS BERENDEZÉSEKBE VALÓ ALKALMAZÁSÁNAK KORLÁTOZÁSA	7
<i>Intézkedés</i>	7
<i>Fogadtatás és hatások</i>	8
<i>SWOT elemzés</i>	8
A KÖRNYEZETI ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSOK EGYSZERŰSÍTÉSE	8
<i>Intézkedés</i>	8
<i>Fogadtatás és hatások</i>	9
<i>SWOT elemzés</i>	9
A VÍZGAZDÁLKODÁSRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA	9
<i>Intézkedés</i>	9
<i>Fogadtatás és hatások</i>	9
<i>SWOT elemzés</i>	11
EGYÉB POLITIKAI TÉMÁK	12
AZ ÚJ TERMÉKDÍJRENDSZER ELSŐ ÉVÉNEK ÉRTÉKELÉSE	12
TÖBBLETFORRÁSOK A PANELPROGRAMRA	13
KÜLPOLITIKA ÉS NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	14
A DOHAI KLÍMAVÉDELMI CSÚCS	14
ELFOGADTA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG A MAGYAR KIOSZTÁSI TERVET	15
EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁS A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKRA	17
NÉPSZAVAZÁS A VERESPATAKI ARANYBÁNYA MEGNYITÁSÁRÓL	17

Vezetői összefoglaló

Az elmúlt év utolsó hónapjának legfontosabb belföldi szakpolitikai eseménye a hulladékról szóló törvényhez kapcsolódó végrehajtási jogszabályok kihirdetése volt. Az elem- és akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről, a hulladékká vált gépjárművekről, az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről, a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről, a hulladékról szóló törvénnyel összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról, a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről, a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről, továbbá a közszolgáltató hulladékgazdálkodási tevékenységéről és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló kormányrendeletek a hulladékgazdálkodás főbb területeit érintő, meghatározó jelentőségű, a kiemelt szakterületi specifikációk részletszabályait meghatározó rendelkezéseket tartalmazzák. Az új végrehajtási jogszabályok érvényesítik a szennyező fizet elvét, továbbá kialakítanak egy új szankciórendszert is. Az intézkedések többsége átlátható és ügyfélbarát szabályozást eredményez, az engedélyezési és ellenőrzési előírások, adatbejelentési szabályok egyszerűsítése a vállalkozásoknak kedvez.

Szintén decemberben hirdették ki a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXCVIII. törvényt, amely több ponton módosítja a víztársulatok közfeladatait, erősíti az állam szerepét a területi vízgazdálkodásban, rendezi a korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vízi létesítmények tekintetében fennálló kezelői és üzemeltetési jogokat, valamint kijelöli az állami tulajdonban lévő vízi létesítmények vagyonkezeléséért felelős államigazgatási szerveket.

Magyar nemzetgazdasági szempontból is kiemelt jelentőségű tárgyalások zajlottak a dohai klímavédelmi csúcson, ahol a részt vevő országok 2020-ig meghosszabbították a globális kibocsátáscsökkentést célzó kiotói jegyzőkönyv hatályát. Az egyetlen olyan globális éghajlatvédelmi megállapodás, mely jogi kötőerővel bír az év végén lejárt volna, ha a dohai klímakonferencián elfogadott kiegészítés szerint nem hosszabbítják meg az évtized végéig. Ez a kiegészítés azt vetítette előre, hogy 2015-ben új, jogilag is kötelező erejű globális megállapodást kell majd létrejőjön a 2020 utáni időszakra vonatkozólag a világ országai között (beleértve a fejlődőket is). A – többek között Magyarország által is – többletként felhalmozott kibocsátási kvóták értékesíthetőségével kapcsolatban nem született végleges megállapodás.

Meghozott intézkedések

A hulladékról szóló törvény végrehajtási rendeletei

Intézkedés

2012. december 29-én kihirdették a hulladékról szóló törvényhez kapcsolódó alábbi végrehajtási jogszabályokat:

- a Kormány 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete az elem- és akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgyűjtési tevékenységekről;
- a Kormány 444/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete a hulladékká vált gépjárművekről;
- a Kormány 443/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgyűjtési tevékenységekről;
- a Kormány 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgyűjtési tevékenységekről;
- a Kormány 441/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete a hulladékról szóló törvénnyel összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról;
- a Kormány 440/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről;
- a Kormány 439/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete a hulladékgyűjtési tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről;
- a Kormány 438/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete a közszolgáltató hulladékgyűjtési tevékenységéről és a hulladékgyűjtési közszolgáltatás végzésének feltételeiről.

Fogadtatás és hatások

A végrehajtási jogszabályok a hulladékgyűjtés főbb területeit érintő, meghatározó jelentőségű, a kiemelt szakterületi specifikációk részletszabályait meghatározó rendelkezéseket tartalmaznak. Az új végrehajtási jogszabályok érvényesítik a szennyező fizet elvét, továbbá kialakítanak egy új szankciórendszert is. Az intézkedések többsége átlátható és ügyfélbarát szabályozást eredményez, az engedélyezési és ellenőrzési előírások, adatbejelentési szabályok egyszerűsítése a vállalkozásoknak kedvez [kivétel: 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet].

A végrehajtási jogszabályok várhatóan erősíteni fogják a hulladékról szóló törvény azon rendelkezéseit, amelyekkel a jogalkotó hulladékmegelőzésre ösztönzi a gyártókat és csökkenti a lerakott hulladék mennyiségét. A lerakástól való elterelés negatív

következménye az illegális hulladéklerakás, továbbá – a téli hónapok tanulságait figyelembe véve – az illegális (pl. fűtési célú) hulladékégetés terjedése lehet. Ez utóbbi különösen káros, mivel hozzájárul a levegő szállópor-szennyezettségéhez, ami tovább fokoz egy súlyos népegészségügyi problémát.

Az előző havi környezetpolitikai elemzésben tárgyaltakhoz képest felismert új értékelési szempontokat az alábbi SWOT-táblázatokban foglaltuk össze:

SWOT elemzés

A Kormány 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete¹ az elem- és akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről:

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységek jogi szabályozásának átláthatóbbá tétele. 	
Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A rendelet lehetőséget teremthet az akkumulátorhulladék-feldolgozó iparág erősödésére. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kezdetben nehézkes lehet az átállás az új szabályozási struktúrára.

A Kormány 443/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete² az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről:

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egy rendeletben szabályozza a tárgybeli területet, megkönnyítve a jogalkalmazást. 	
Lehetőségek:	Veszélyek:

A Kormány 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete³ a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről:

Erősség:	Gyengeség:
-----------------	-------------------

¹ <http://www.kormany.hu/download/9/33/c0000/20130103105046.pdf>

² <http://www.kormany.hu/download/b/33/c0000/20130103104937.pdf>

³ <http://www.kormany.hu/download/2/33/c0000/20130103100001.pdf>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ A rendelet összhangot teremt a HKI, a HKI-t átültető hulladékokról szóló törvény, illetve a termékdíjtörvény között. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A rendelet többlet adminisztrációs terhet eredményez.
Lehetőség:	Veszély:
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A gyártókat és forgalmazókat terhelő többletadminisztráció veszélyeztetheti az adatnyerés minőségét.

A Kormány 439/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete⁴ a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről:

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elősegíti a hulladékhasznosítási arányok növelését. ▪ Két különböző úrmértékű gyűjtőedény közötti választási lehetőséget kínál az ingatlan tulajdonosok számára. ▪ A jelenlegi engedélyezési eljárások helyett a közvetítő és kereskedő tevékenységek végzéséhez egy egyszerűbb eljárás keretében, csupán nyilvántartásba vételt követel meg. 	
Lehetőségek:	Veszélyek:
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Új módszert kell kialakítani az új szereplőként jelentkező közvetítők, kereskedők hatósági ellenőrzésére.

A Kormány 444/2012. (XII. 29.) Korm. rendelete⁵ a hulladékká vált gépjárművekről:

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az adminisztrációs teher csökkentése az ágazatban részt vevők és az ágazat működését ellenőrző hatóságok számára. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Többletkiadást terhel az ágazatban részt vevő szolgáltatókra és kereskedőkre.

⁴ <http://www.kormany.hu/download/5/33/c0000/20130103095808.pdf>

⁵ <http://www.kormany.hu/download/a/33/c0000/20130103105016.pdf>

Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A piaci ágazat illegális szolgáltatási összetevőjének csökkenése. ▪ Az ügyfelekért folytatott verseny erősödése az ágazatban. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A piaci ágazat résztvevői politikai színezetű felhanggal újabb teherként jelenítik meg az ágazatot érintő változásokat.

A hulladékról szóló törvény hatáselemzéséhez újabb adalékot szolgáltatnak a 2012. decemberi események, ugyanis ebben a hónapban a közszolgáltatási díjemelési plafon 4,2 százalékon tartásának hatására több – jellemzően külföldi tulajdonú – szolgáltató (pl. az A.S.A. magyarországi leányvállalatai) bejelentette, hogy szerződést bont a kiszolgált település önkormányzatával. Döntésüket azzal indokolták, hogy mivel 2013-tól az új törvény szerint tonnánként 3000 forintos lerakási illetéket tartoznak fizetni az államnak, emiatt tevékenységük veszteségessé válik. Ezzel a jogalkotó politikai szándéka megvalósulni látszik.

Kormányrendelet a vizek hasznosításának és védelmének általános szabályairól

Intézkedés

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 400/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet elsődleges célja, hogy a Magyarország egyes tájegységein hagyományosan – felszíni vizek és talajvíz hiányában, illetve ezek korlátozott rendelkezésre állása miatt – a rétegvizekből történő, nem mikroöntözési technológiával megvalósított öntözési tevékenység folytatását támogassa.

Fogadtatás és hatások

A jogszabályt arra való tekintettel alkották meg, hogy a 2012. december elején hatályos szabályozás szerint az öntözési engedélyek újbóli kérelmezése több mint 100 ezer forintos eljárási költséget és túlzó mértékű adminisztratív terhet jelentett a gazdálkodóknak. Ráadásul ezek a terhek épp azokat sújtották, akik engedélyeztették öntözési tevékenységüket, szemben az ilyen tevékenységet illegálisan folytatókkal. A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet módosítása megteremtette annak a lehetőségét, hogy a gazdálkodók folytatni tudják öntözési gyakorlatukat, ugyanakkor fokozatos átmenettel megvalósuljon a vízkészletekkel történő, hosszú távon fenntartható gazdálkodás. A szabályozás ésszerű kompromisszumot teremt a fenntarthatósági és a nemzetgazdasági szempontok között, együttes célkitűzésként kezelve, hogy a minél inkább víztakarékos gazdálkodásra való áttérés

megvalósulhasson, de csak olyan ütemben, hogy az ne jelentsen hirtelen nagy terhet a magyar gazdálkodóknak.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lehetővé teszi a rétegvizekből történő, nem mikroöntözési technológiával megvalósított öntözési tevékenység folytatását. ▪ Csökkenti a gazdálkodók adminisztrációs terheit. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A rendeletet oly módon kellett korrigálni, hogy a határozott időre kiadott, 2012. december 22. után lejáró öntözési célú vízjogi üzemeltetési engedélyek hatályukig érvényesek maradhassanak.
Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A hatósági kontroll csökkenésével gyengülhet a vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodás.

A Natura 2000 Korm. rendelet módosítása

Intézkedés

Az európai közösségi jelentőségű, természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet módosításáról szóló 375/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet technikai módosításokat tartalmaz már meglévő európai közösségi jelentőségű természetvédelmi területek kezelésére, valamint Tiszakeszi térségében jelöl ki új Natura 2000 területeket. Az új Natura 2000 földrészleteket a Csaolc–garbolci erdő kapcsán indított kötelezettségszegési eljárás miatt jelölte ki a rendelet. A kötelezettségszegési eljárásban az Európai Bizottság már indoklással ellátott véleményezés szakaszába emelte a jogsértést, és kötelezte hazánkat, hogy a károsodott területek arányában új Natura 2000 területet jelöljön ki. Az új Natura 2000 terület tavaly december elején már országos jelentőségű védettséget élvezett, és vagyonkezelését a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság látta el. Az intézkedés tehát nem terhelte újabb kötelezettségekkel sem az államot, sem a területhasználót.

Fogadtatás és hatások

A hazai Natura 2000 területek kapcsán érdemes megjegyezni, hogy az összesen 535 területi egységből álló Natura 2000 hálózat Magyarország teljes területének 21,39 százalékát teszi ki, amelyen az Európai Unióhoz való csatlakozásunk feltételeként köteleességünk a Natura 2000 rendelkezések figyelembevétele. Összevetésként: a hazánkkal egy időben csatlakozott környező országok közül a Natura 2000 hálózat Lengyelország területének közel 20, Szlovákia

területének csaknem 29, Szlovénia területének 35,5 százalékát fedi le. Az Európai Unió egészére vetítve a Natura 2000 hálózat a szárazföldi területek 18 százalékát teszi ki. Ezek alapján megállapítható, hogy a magyarországi Natura 2000 területeknek az ország területéhez viszonyított aránya az európai uniós átlag felett van, de az új tagállamok átlaga alatt. A Natura 2000 területek számosságának beruházásokat gátló hatásával szemben előnyként fogalmazható meg, hogy többféle közösségi forrást (EMVA, LIFE+) lehet igénybe venni ezeken a területeken, amelyek hozzájárulnak a vidékfejlesztési célkitűzések eléréséhez.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az intézkedés nyomán lezárul egy Magyarországot sújtó kötelezettségszegési eljárás. ▪ Az új Natura 2000 terület vagyonkezelését a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság látja el, tehát újabb kötelezettség nem jelentkezik. 	
Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az új Natura 2000 területen többféle közösségi támogatási forrást lehet igénybe venni. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az új természetvédelmi terület azt a magyarországi Natura 2000 hálózatot gyarapítja, amely nagy kiterjedésével gátolhatja egyes beruházások megvalósulását.

Veszélyes anyagok elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozása

Intézkedés

Az Egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló 374/2012. (XII. 18.) Korm. rendelet célja, hogy az európai uniós jogharmonizációs kötelezettségnek eleget téve egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazását az emberi egészség és a környezet védelme érdekében korlátozza. Az előterjesztés átvezeti az új veszélyesanyag-listát a magyar szabályozáson, és több hatóságra terjeszti ki a felelősségi és ellenőrzési jogkört.

Fogadtatás és hatások

A rendelettel a korábbi és az újonnan keletkező ellenőrző hatósági feladatokat a környezetvédelmi hatóságoktól a piacfelügyeleti hatóságokhoz csoportosítja át. A feladatok ellátásához ezért a piacfelügyeleti hatóságoknál laboratóriumfejlesztésre és a személyi állomány fokozatos bővítésére lesz szükség. A felelősségi és ellenőrzési jogkör több hatóságra való kiterjesztésével a rendeletben foglalt előírásoknak való megfelelés ellenőrzésének hatékonysága várhatóan nőni fog. Az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló 2002/95/EK irányelv átdolgozásával készült 2011/65/EU irányelv hatályának kiterjesztése és átültetése növeli a szabályozás környezeti előnyeit, a jogalkotó szándéka szerint a szabályozás a gazdasági szereplők számára elegendő időt biztosít az alkalmazkodáshoz.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none">▪ Európai uniós jogharmonizációt teljesít.	<ul style="list-style-type: none">▪ A szabályozás jobban környezetbarát, de jellemzően drágább gyártási folyamatok alkalmazását kívánja meg a gyártóktól.
Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none">▪ A hatósági ellenőrzés hatékonysága nő.▪ A szabályozásnak köszönhetően csökkenhet az „e-hulladékok” által keletkező környezeti terhelés.	<ul style="list-style-type: none">▪ A piacfelügyeleti hatóságoknál nem sikerül időre kiépíteni a szükséges laboratóriumi és személyi kapacitást.▪ A szabályozás által biztosított átmeneti időszak nem elegendő a gazdasági szereplők számára az alkalmazkodáshoz.

A környezeti engedélyezési eljárások egyszerűsítése

Intézkedés

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet módosításáról szóló 371/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet egyes környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásokra (előzetes vizsgálati eljárás, környezeti hatásvizsgálati eljárás, egységes

környezethasználati engedélyezési eljárás, összevont eljárás, összekapcsolt eljárás) vonatkozóan tartalmaz egyszerűsítéseket.

Fogadtatás és hatások

Az eljárások folyamatának egyszerűsítése, bizonyos esetben megszüntetése, mind az ügyfelek, mind a hatóság oldalán való követhetőbbé, gyorsabbá tétele a beruházói érdek szempontjából érdemi és érzékelhető tehercsökkentést eredményeznek. Ugyanakkor a megoldások megfelelnek az uniós jognak is (lásd a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU parlamenti és tanácsi irányelv).

SWOTelemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none">▪ Az intézkedés átláthatóbbá teszi a szabályozást.▪ Mind az ügyfelek, mind a hatóság oldalán csökkenti az adminisztrációs terheket.▪ Az egyszerűsítés megfelel az európai uniós jognak.	
Lehetőségek:	Veszélyek:

A vízgazdálkodásról szóló törvény módosítása

Intézkedés

A 2012. évi CXCVIII. törvény a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról több ponton módosítja a vízitársulatok közfeladatait, erősíti az állam szerepét a területi vízgazdálkodásban, rendezi a korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vízi létesítmények tekintetében fennálló kezelői és üzemeltetési jogokat, valamint kijelöli az állami tulajdonban lévő vízi létesítmények vagyongazdálkodásáért felelős államigazgatási szerveket.

Fogadtatás és hatások

Az intézkedés szükségességét az az érvelés támasztja alá, amely szerint ahhoz, hogy a kormányzat elérje a vízgazdálkodási közfeladatok rendezését, a terület infrastruktúrájának

helyreállítását és a térségi vízi létesítmények jó karba helyezését, szükséges a vízgazdálkodási infrastruktúra elemeinek újrakategorizálása és egységes, a más szakterületi rendszerekben is használható fogalmi rendszerbe illesztése és az ennek megfelelő vagyonkezelőhöz telepítése. A vízgazdálkodási közfeladatok rendezése sürgős állami feladat, tekintve, hogy a korábbi víztársulási rendszer nem bizonyult hatékonynak a belvíz és árvíz elleni védekezéshez szükséges vízi létesítmények állagmegóvásában. Továbbá, a társulások egyéb üzleti tevékenységei és a 2012-ben kivezetett társulati hozzájárulások hasznosulása több esetben is a visszaélés gyanúját vetették fel.

Az intézkedés rámutatott a vízügy felelősségi területének belső kormányzati átszervezése után kialakult kettősségre (tudniillik, hogy a terület operatív irányítását nem a vízügyi szakmai kompetenciával rendelkező tárca látja el, hanem a belügyminiszter). A kialakult helyzethez igazodva javasolt olyan tisztázó intézkedések meghozatala, amelyek a vízügyi igazgatási szervezetek vagyonkezelésébe helyezik a korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vízi létesítményeket, ugyanakkor megoldást kínálnak arra, hogy a vidékfejlesztési szaktárca szakmai szempontjai a vízügyi irányításban érvényre juthassanak.

A tárgyhó folyamán a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége kifogásokat emelt az új jogszabály ellen. A szervezet közleményében nehezményezte, hogy 2011. évben a központi költségvetés csak a szükséges forrás negyedét, 2012-ben pedig a tizedét biztosította, így feladataikat csupán azért tudták teljesíteni, mert a területi vízgazdálkodást végző víztársulatok lehetőséget kaptak közmunkások alkalmazására. A közfeladat ellátásához a víztársulatoknak 2012-ben már 7500 közmunkást kellett foglalkoztatniuk, azonban közmunkásonként 100-200 ezer forinttal kellett kiegészíteniük az állami forrást.

A nyilatkozatban megfogalmazták, hogy a jogszabály lehetetlenné tette, hogy a víztársulatok tagjai által a 2011-es és 2012-es évben megválasztott küldöttek valamennyi tagra néhány száz forintos hozzájárulást állapítsanak meg a területi vízgazdálkodás ellátása, a közfoglalkoztatási program végrehajtása érdekében. Szerintük „végrehajthatatlanok a 2012. évi CCXIII. törvény víztársulati törvényt módosító rendelkezései”, ugyanis:

- a törvénymódosítás szerint a víztársulatok legfőbb szerve 2012. december 29-től a valamennyi tagot magába foglaló közgyűlés, ahol egy tag egy szavazattal rendelkezik, és amelynek a víztársulat működését biztosítandó tagi hozzájárulásra vonatkozó határozata csak akkor érvényes, ha az összes társulati tag érdekeltségi egység aránya szerint számított, legalább kétharmados többsége támogatja;
- a törvénymódosítás szerint egy-egy víztársulati közgyűlésre valamennyi – esetenként több tízezer – tagot legalább 15 nappal korábban kell kiküldött meghívóval értesíteni;

- a törvénymódosítás nem ad arra lehetőséget, hogy – hasonlóan bármely más gazdálkodószervezethez – megismételt közgyűlésen a jelenlévők érvényes határozatot hozhassanak.⁶

SWOT elemzés

Erősség:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rendezi a korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vízi létesítmények tekintetében fennálló jogokat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nem rendezi megnyugtatóan a vízügy felelősségi területének belső kormányzati átszervezése után kialakult kettősséget. ▪ A szabályozás kialakításába nem vonták be megfelelő mértékben a vízitársulatokat.
Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korlátozhatja a vízitársulatok tevékenységében tapasztalt visszasságokat. ▪ A terület infrastruktúrájának helyreállítása és a térségi vízi létesítmények jó karba helyezése. ▪ Hatékonyabb lehet a belvíz és árvíz elleni védekezés. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A vízitársulatok nem jutnak megfelelő forráshoz. ▪ A vízitársulati közgyűlések megvalósíthatatlanok lesznek.

⁶ <http://www.greenfo.hu/hirek/2012/12/31/stadion-kellene-a-vizitarsulati-kozgyulesre>

Egyéb politikai témák

Az új termékdíjrendszer első évének értékelése

December 12-én az Országgyűlés fenntartható fejlődés bizottsága meghallgatta Vámosi Oszkárt, az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség (OHÜ) elnökét a szervezet 2012-es tevékenységéről. A beszámoló kapcsán Jávor Benedek (LMP), a bizottság elnöke közleményt adott ki, amelyben jelezte, hogy pártja közérdekű adatkéréssel fordul az OHÜ-höz annak érdekében, hogy megtudja: 2012-ben mekkora volt az egyes anyagáramok kibocsátása Magyarországon.

Jávor Benedek annak a vélekedésének adott hangot, amely szerint Magyarország 2012-ben nem tudja teljesíteni az unió által elvárt 60 százalékos visszagyűjtési arányt. Emiatt pedig – várhatóan 2014-ben – szankcióra kell számítania az országnak, vélte az ellenzéki politikus. Emlékeztetett: a termékdíj-szabályozás bevezetését követően a magyar hulladékgazdálkodási rendszer teljesen átalakult, és létrejött az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség. Szerinte nem sikerült elérni az új szervezetnek azt a célt, hogy hatékonyabban és átláthatóbban működjön a rendszer. A bizottság elnöke szerint a rendszer továbbra is átláthatatlan. Példaként megemlítette, hogy 2011-ben a kibocsátott 850–900 ezer tonnányi csomagolóanyag 55–56 százalékát sikerült visszagyűjteni, azonban 2012-ben ez a visszagyűjtési arány az 50 százalékot alig fogja megközelíteni. A kibocsátás azonban valószínűleg majd 1,1 millió tonnán felüli lesz. Ez a példa Jávor Benedek szerint tükrözi a szabályozás anomáliáit.

Vámosi Oszkár, az OHÜ ügyvezetője ugyanakkor decemberi nyilatkozatában arról számolt be, hogy egy év alatt sikerült létrehozni egy új, minden szempontból működőképes rendszert a hulladékgazdálkodás területén. Mind az ellenőrzés, mind a nyomon követés, mind pedig az adatszolgáltató rendszer, valamint a finanszírozás is működik. Az ügyvezető rávilágított, hogy az OHÜ működtetésében még a 2012. év eleji 1,6 milliárd forintos zárolás sem okozott gondot, hiszen voltak olyan területek, ahol a tervezettnél kisebb volt a gyűjtési igény a szolgáltatók részéről. Példaként említette a társított hulladékok területét, ahol a gyűjtés finanszírozására 400 millió forinttal készült az OHÜ, míg az igény a 25 százalékot sem érte el. Az ügyvezető így megállapította, hogy a 2012-ben finanszírozásra rendelkezésre álló mintegy 13,5 milliárd forint elégséges, mivel a számítások szerint az OHÜ több mint 12 milliárd forintot fizet ki a szolgáltatások ellenértékéért. A bizottsági ülésen Vámos Oszkár főként arról lett kikérdezve, hogy hogyan lehetne a rendszert még hatékonyabbá tenni. Felvetődött az is, hogy a lakossági szelektív hulladékgyűjtést a 2012 végi 10–15 százalékos arányról nagyobb mértékűre kellene emelni.⁷

⁷ <http://greenfo.hu/hirek/print/2012/12/14/mennyire-hatekony-az-ohu>

Többletforrások a panelprogramra

A szaksajtó, az építőipar és az érintettek egyöntetűen üdvözölték, hogy a magyar Kormány az általa értékesített 2,5 millió EUA szén-dioxid-kvóta értékesítéséből befolyó 4,5 milliárd forintból 1,8 milliárdot biztosított a Zöld Beruházási Rendszer (ZBR) Panel II. programjának finanszírozására. A kvótabevételek felhasználásáról a 2012-es költségvetés december 5-én megjelent módosítása rendelkezett, ami szerint a 2012-ben realizált bevételek fele a központi költségvetés általános forrásaiba került. A megmaradt összegből levonják a fejlődő országoknak még 2009-ben odaígért klímavédelmi fejlesztési segélyek összegét (mintegy 0,5 milliárd forintot), a maradék 1,8 milliárdot pedig energiahatékonysági programokra fordítják. Magyarország december 10-én és 17-én adott el összesen 2,5 millió darab, az EU vállalkozói szén-dioxid-kibocsátási kereskedelmi rendszerének (ETS) 2008–2012-es időszakában érvényes EUA-egységet. A törvénymódosítás indoklása szerint a ZBR Panel II. konstrukciójára 2009-ben 14 milliárd forint többlettámogatási igény érkezett be, a Kormány 2011-ben úgy döntött, hogy a szükséges forrásokat elsősorban a szén-dioxid-kvóta-kereskedelmi bevételekből fogja előteremteni.

Bart István, a Magyar Energetikai és Közműellátás-fejlesztési Hivatal igazgatója, a Magyar Energetikai és Közműellátás-fejlesztési Hivatal közleményét kiadó igazgató ugyanakkor kifogásolta, hogy nem áttekinthető, hogy a korábban nyertes pályázatok közül hogyan választják ki azokat, amelyek ebből a befogadott igényeknél jóval szűkösebb új forrásból részesülnek, hiszen a beadott anyagok decemberben már több mint háromévesek voltak, ennyi idő alatt a technikai lehetőségek és a finanszírozási feltételek is jelentősen változtak. További mintegy 13 milliárd forint értékű EUA-kvóta áll rendelkezésre, ezt legkésőbb 2013. áprilisig el kell adni.⁸

⁸ <http://www.alternativenergia.hu/wp-content/themes/alternativenergia/nyomtas.php?postid=55889>

Külpolitika és nemzetközi kitekintés

A dohai klímavédelmi csúcs

A részsikereket igen, de áttörést nem hozó dohai klímavédelmi csúcson a részt vevő országok 2020-ig meghosszabbították a globális kibocsátáscsökkentést célzó kiotói jegyzőkönyv hatályát. Az egyetlen olyan globális éghajlatvédelmi megállapodás, mely jogi kötőerővel bír, az év végén lejárt volna, ha a dohai klímakonferencián elfogadott kiegészítés szerint nem hosszabbítják meg az évtized végéig. Ez a kiegészítés azt vetítette előre, hogy 2015-ben új, jogilag is kötelező erejű globális megállapodást kell majd létrejöjjön a 2020 utáni időszakra vonatkozólag a világ országai között (beleértve a fejlődőket is).

Mivel a 2013. január elsejétől hatályba lépő második kötelezettségvállalási időszak nem határozott meg új csökkentési célokat, ezért a dohai klímakonferencia eredménye is relatív. A környezetvédők úgy vélekednek, hogy lényegében nem történt előrelépés az éghajlatvédelemben, hiszen a régi-új vállalatok még csak csökkenteni sem fogják a légkör hőmérsékletének emelkedését. Azonban olyanok is vannak, akik viszont örömet fejezték ki amiatt, hogy legalább nem szűnt meg az egyezmény, és a majdani globális megállapodás megkötése felé vezető első lépésként jellemzik a csúcs eredményeit.

Az Európai Unió vezetői azonban inkább szkeptikusan vélekedtek a találkozón történetekről. Az éghajlatvédelemért felelős uniós biztos például azt nyilatkozta: „nem volt egyszerű a folyamat, szépnek és gyorsnak sem mondanám, de legalább sikerült átkelni a hídon, és most talán felgyorsulhatunk”. Connie Hedegaard úgy véli, a dohai megállapodás elvezethet egy 2015-ben megkötendő globális ENSZ-egyezményhez, amely a kiotói jegyzőkönyv 2020-as megszűnését követően lenne érvényben, és amely már a legnagyobb szennyező fejlődő országok (pl. Kína és India) részéről is tartalmazna kötelező vállalásokat.

Az Európai Unió vezetői megerősítették, hogy tartják magukat a korábbi vállalásaikhoz, így az 1990-es szinthez képest az EU 20 százalékos mérséklést hajtott végre a kontinens károsanyag-kibocsátásában, és továbbra is fenntartja azt a lehetőséget, hogy a 30 százalékos csökkentést végrehajtja, ha a világ más nagy szennyezői is megteszik vállalásaikat. Ez azért kell, mert az Európai Unió önmagában csak a globális kibocsátás mindössze 11 százalékát adja, így az uniós erőfeszítéseknek csak akkor van értelme, ha mások is követik. (Kína 23,6, Egyesült Államok 17,9, India 5,5 százalék – 2009).

A dohai megállapodásban az is benne volt, hogy 2013-ban is a Durban Platform keretei között gondolkodnak tovább a hosszabb távú tervekről. A 2011-es dél-afrikai klímaügyi csúcstalálkozón létrehozott jogi keretnek az a szerepe, hogy az ambiciózusabb kibocsátáscsökkentési intézkedéseket ösztönözze, azért hogy tartható legyen a 2 Celsius-

foknál nem nagyobb mértékű légköri hőmérséklet-emelkedés, másrészt feladata, hogy a 2015-ben megkötendő megállapodást megszövegezze.

A fő törésvonalak és a legfőbb érvek a dohai klímakonferencián sem szerepeltek újdonságként, az Európai Unió a minél nagyobb kibocsátáscsökkentés mellett érvelt, azonban a nagy szennyező országok továbbra sem teszik meg jelentősebb vállalásaikat, amíg a fejlődő szennyező országok nem lépnek hasonlóan, a fejlődő országok viszont megfelelő ellentételezést és garanciákat kérnének arra, hogy az éghajlatvédelem miatt ne lassuljon gazdasági fejlődésük, hiszen nem akarnak versenyhátrányt.

A konferencián az egyik legfőbb kérdés az volt, hogy a fejlett országok miként tudják a fejlődőket a környezetbarát technológiák elterjesztésében anyagilag támogatni. A 2010–2012 között felajánlott 7,2 milliárd eurós támogatást 2013-tól sem szűnik meg Connie Hedegaard uniós biztos bejelentése szerint. Sőt tervek vannak arra, hogy globális szinten a fejlett országok évente 100 milliárd euróval járuljanak hozzá a szegényebb országok támogatásához.

A környezetvédők arra helyezték a hangsúlyt, hogy a 2012-ig és ezentúl továbbra is érvényes 5,2 százalékos kibocsátáscsökkentést úgy kell értékelni, hogy csak 2012-ben 2,6 százalékkal növekedett a globális károsanyag-emisszió mértéke, sőt a referenciaévként számon tartott 1990-hez képest jelenleg már 58 százalékkal több üvegházhatást okozó gáz kerül a légkörbe a világ országaiból.

A magyar felek számára annak a kérdésnek a megtárgyalása volt fontos, hogy mi történjen az első kiotói kibocsátáskereskedelmi időszakból megmaradt emissziós egységekkel (AAU) a következő időszakban. A volt szocialista országok, amelyek a rendszerváltások után bekövetkezett nehézipari hanyatlás következtében jelentős mennyiségű kibocsátási egységet halmoztak fel, és ezeket a továbbiakban szeretnék felhasznosítani, értékesíteni.

A konferencián a felek abban állapodtak meg, hogy bár korlátozott mértékben csak, de lehet majd az első időszakból származó AAU-kat vásárolni a következő kereskedelmi időszakban is, de mint az az Európai Bizottság közleményéből kiderül, „az Európai Unió, a tagállamai és több potenciális egységvásárló (Ausztrália, Japán, Liechtenstein, Monaco, Új-Zéland, Norvégia és Svájc) nyilatkozatban vállalta, hogy nem fog vásárolni az első időszakból megmaradt egységeket”.⁹

Elfogadta az Európai Bizottság a magyar kiosztási tervet

A novemberi klímapolitikai szempontok után az Európai Bizottság decemberben versenyjogi szempontból is elfogadta a károsanyag-kibocsátási egységek ingyenes magyarországi

⁹ <http://www.bruxinfor.hu/cikk/20121209-uj-kiotoi-klimakor-a-regi-vallalásokkal.html>

kiosztására vonatkozó tervet, amelyről megállapította, hogy a Kormány így a belső piac szabályainak megfelelően nyújtana támogatást a magyar energiaszektorok számára.

A versenypolitikáért felelős uniós biztos ugyanis bejelentette, hogy nem sérti az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokat a magyar kiosztási terv, amelynek értelmében a Kormány az eredetileg tervezettnél végül is jóval alacsonyabb összeget fog fordítani az energiarendszer modernizációjára. Joaquín Almunia elmondta, a magyar terv szerinti beruházások hozzá fognak járulni minél több energiaforrás bevonásához, valamint a tagállami energiapiac terjeszkedéséhez.

A magyar Kormány az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren (ETS) belül 2013-tól 56 millió euró (16 milliárd forint) értékben tervezett kiosztani ingyenes egységeket ez esetben a Magyar Villamos Művek Zrt.-nek, amelyek segítségével két projektet tervez megvalósítani. Az egyik egy kísérleti projekt, amely gazdaságilag hatékony és fenntartható úgynevezett intelligens hálózati (smart grid) rendszereket fejlesztene, a másik pedig a már korábban bejelentett gázvezetékrendszer, amely a magyar és a szlovák földgázszállítói hálózatot kötné össze.

Az ETS működését szabályozó irányelv 2013-tól főszabályként fekteti le, hogy az uniós tagállamok nem oszthatnak ki a területükön működő vállalatoknak ingyenes kibocsátási egységeket, ehelyett az érintett cégeknek a tevékenységükből fakadó szén-dioxid-kibocsátásnak megfelelő mennyiségű kibocsátási egységeket árverésen vagy a másodlagos piacon kell megvásárolniuk. A 2004-ben és 2007-ben az EU-hoz csatlakozott tagállamok ugyanakkor átmeneti felmentést kaptak a kötelezettség alól.

Eszerint 2019-ig az új tagországok továbbra is oszthatnak ki ingyenesen kibocsátási egységeket a cégeknek, de biztosítaniuk kell, hogy az ingyenesen kiosztott mennyiség piaci árának megfelelő összegben meg is valósulnak olyan beruházások, amelyek elősegítik az energiaszektor modernizációját. Ezt az Európai Bizottság szigorúan ellenőrzi: egyrészt a testületnek jóvá kell hagynia a tagállamok által előzetesen benyújtott kiosztási terveket, majd utólag is ellenőrzi azok megvalósulását.

A kiosztási tervben szereplő két projekttel kapcsolatban az Európai Bizottság közölte, a Kormány csak 2013-ban nyújt majd ingyenesen egységeket a beruházó számára, de a megvalósításuk 2015-ig is elhúzódhat. Mindkét projekt az energiaátviteli és -elosztási hálózatot érinti, „ezért a villamosenergia-termelés tekintetében nem vetődik fel ezekkel szemben semmilyen versenyjogi aggály” – mondta Joaquín Almunia.

Ráadásul az intelligens hálózatok fejlesztését célzó kísérleti projekt eredményeit a versenytársak számára is nyilvánossá teszik, az összekötő gázvezetékhez pedig ugyancsak hozzáférése lehet elviekben az ellátói piacnak is, így a beruházások versenypolitikai szempontból megfelelnek a szabadpiac követelményeinek.

Európai uniós támogatás a megújuló energiaforrásokra

Az Európai Parlament Kutatási és Energiaügyi Bizottsága döntést hozott arról, hogy 6 milliárd eurót osztsanak szét a megújuló energiaforrásokra, az energiahatékonyságra, az okoshálózatokra és tárolásra koncentráló kutatási tevékenységekre. A következő energiakutatási költségvetés háromnegyedét adja a decemberben megszavazott 6 milliárd euró. A Horizon 2020 program keretében összesen 80 milliárd euró költenek majd el a kutatás-fejlesztésre.¹⁰

Népszavazás a verespataki aranybánya megnyitásáról

Verespatakon és környékén a Rosia Montana Gold Corporation (RMGC) kanadai–román vegyes vállalat ciántechnológia alkalmazásával akar kitermelni aranyat és ezüstöt. A ciántechnológia, valamint a beruházás mérete aggályokat vetett fel Romániában és Magyarországon egyaránt. A választóknak arra kellett válaszolniuk: „Egyetért-e azzal, hogy újrainduljon a bányászat az Erdélyi-szigethegységben, és megnyissák a verespataki kitermelést?” A kérdésről a Fehér megyei Verespatakon (Roşia Montană), a környékén lévő négy városban és harmincegy községben élők dönthettek, tehát azok, akiket közvetlenül érintene a beruházás. Mivel a szavazati joggal rendelkezőknek kevesebb mint a fele ment el szavazni a verespataki aranybánya megnyitásáról tartott decemberi romániai helyi népszavazáson, ezért annak eredménye érvénytelenné vált.

A Fehér megyei választási iroda adatai szerint a szavazati joggal rendelkezők 43,2 százaléka voksolt, közülük 62,4 százaléknyan a bányanyitás mellett, 35,9 százaléknyan pedig ellene szavaztak. A referendum csak véleménynyilvánító volt, nem ügydöntő. A beruházást támogató szavazatok magas aránya várható volt, hiszen Verespatakon és környékén magas a munkanélküliek aránya, ezért a helyiek többsége a beruházást örömmel fogadná. Az egyes helységek közül Verespatakon regisztrálták a legnagyobb részvételt, ahol a választásra jogosultak 66 százaléka járult az urnák elé, melyből 78,75 százalékuk a bánya megnyitására szavazott. A romániai parlamenti választásokkal párhuzamosan nem csak az aranybányáról, hanem a palagáz kitermeléséről is népszavazást rendeztek három fekete-tengeri településen. A választóknak arról kellett véleményt nyilvánítaniuk, hogy egyetértenek-e a palagáz hidraulikus repedeztetés útján való kitermelésével. Hiszen ez a módszer is környezetvédelmi aggályokkal terhelt. Az Evenimentul Zilei című napilap elektronikus

¹⁰ <http://www.tisztajovo.hu/megujulo-energiaforrasok/2012/12/04/fellendul-az-unios-kf-a-megujulo-energiak-teren>

kiadása szerint ez a népszavazás is érvénytelennek minősült, mert nem volt elegendő a szavazók száma.¹¹

¹¹<http://www.erdon.ro/ervenytelen-volt-a-verespataki-aranybanya-megnyitasarol-tartott-nepszavazas/2143877>